

DAVE JORDAN

Foto: Lukáš Dvořák

Rešíme vše od bookování zkoušek s orchestrem přes vyjednávání podmínek se skladateli k vybírání písniček a jejich licencování.

V Marvelu bojuju s rozpočtem i vlastním vkusem

TEXT: JAN TRÁVNÍČEK

Pan Soundtrack. Na Composers Summit Prague přijel člověk, který přes dvacet let určuje, jaká hudba zazní nejen ve filmech od Marvelu. Davea Jordana proslavili Strážci galaxie, Deadpool či Iron-Man, exkluzivně pro Autor in ale prozradil i něco málo o chystaném Spider-manovi.

Pracujete primárně pro Marvel jako music supervisor. Zjednodušeně si to představuji tak, že jste tím, kdo do filmů a seriálů vybírá vhodné písničky. Je to tak?

Můj vztah s Marvelem začal prací na Daredevilovi (2003), tehdy jsem se seznámil i s Kevinem Feigiem (prezident Marvel Studios a šéf Marvel Cinematic Universe, pozn. red.). V té době Marvel ty filmy nedělal, pouze poskytoval licence jiným studiím. Propojené Marvel Cinematic Universe, jak jej známe dnes, vzniklo až s Iron Manem a zaznamenalo to obrovský úspěch. V té době ale ještě Marvel neměl mnoho peněz, takže chtěli navázat na Daredevila a spol. v oblasti hudby a já byl tehdy „ten chlápek přes muziku“. A protože ještě neexistovalo

Foto: Petr Klapper

žádné hudební oddělení, natož studio, spadlo to na mě. Je potřeba si uvědomit, že jakkoliv je dnes Marvel obrovský, tak jádro týmu, které všechny filmy vymýšlí, je už od prvního Iron Mana zhruba dvacet lidí, mezi nimiž jsem i já. Mým úkolem je postarat se úplně o všechno, co souvisí s hudbou. S týmem řešíme vše od bookování zkoušek s orchestrem přes vyjednávání podmínek se skladateli k vybírání písniček a jejich licencování. Řešíme nezbytné papírování, choreografii ve filmu, lekce zpěvu pro herce, všechno.

Jak vypadá váš první krok, když dostanete nový projekt?

Foto: Petr Klapper

Bývám přítomen hned od začátku, takže obvykle vím, jak bude vypadat dalších sedm, osm let, co se kam vyvine, a mám tak lepší představu o tom, jaký je trend. Začínám tím, že si přečtu scénář, podívám se na první hrubý střih filmu a snažím se to příliš neanalyzovat, spíše to přes sebe nechat plout: Jakou to má náladu? Jaké postavy mi utkvěly? A pak se to snažím zařadit hudebně do Marvel Cinematic Universe. Obvykle totiž pro každou postavu míváme unikátní melodii a s tím se snažíme pracovat. Pak až začínám přemýšlet nad konkrétními skladateli, songy či kapelami, které by se mi k tomu hodily a třeba tu postavu i nějak charakterizují. To je začátek. Tak se setkávám s režisérem. Obvykle to bývá ještě relativně brzy a jelikož Marvel s řadou z nich pracuje dlouhodobě, stává se, že se s ním setkám třeba rok předtím, než se napíše scénář. Třeba teď Jake Schrier – režisér Thunderbolts, už pracuje na nových a zatím neznámých X-Menech, kteří jsou sice ještě daleko, ale už se o tom bavíme v konkrétních detailech.

Když pracujete s ikonickou skladbou, která už má vlastní historii, řešíte víc její význam, nebo čistě emoci ve scéně?

Pokaždé je to jinak. Obecně se – na rozdíl od svých konkurentů – snažím nebyť příliš doslovný a nepoužívat písničku, jejíž text odpovídá dění na plátně. Třeba v Deadpool & Wolverine je řada doslovných fórů a nabízelo se, abych své

Snažím se nebýt příliš doslovný a nepoužívat písničku, jejíž text odpovídá dění na plátně.

pravidlo porušil. Ale spíše jsem šel po náladě toho snímku. Pro mě to je často o tom, že v Marvelu se hodně vracím ke svému vlastnímu fanouškovství. Je ti jedenáct, čteš si komiks a napadá tě: Wow, to je cool. V muzice už jsem namočený

i kreativitu daného režiséra. Znáť jeho vizi. Zajímavé je, že spousta režisérů ji má podobnou, k čemuž lze jako výborný příklad zmínit Led Zeppelin. Za svou kariéru jsem v Marvelu i mimo něj dělal snad se čtyřmi desítkami režisérů, jejichž představou bylo mít ve filmu moment, kde právě jejich hudba zazní. V tu chvíli se ale musíš zamyslet nad budgetem a zároveň je mou prací říct: „Fajn nápad, ale nechej mě dát ti ještě pár dalších možností k výběru, které tě zároveň nezruinují.“ Tím se snažím říct, že budget i já řeším mnohem víc, než by si leckdo mohl myslet.

Gunn a Strážci galaxie, protože ten chlápek je zvíře.

Má Marvel nějaké „hudební pravidlo“, které divák nevidí, ale vy ho cítíte při každém projektu?

Ne. Všechny marvelovky kromě Deadpoola jsou označeny jako nevhodné do 13 let, takže řešíme akorát to, aby se v písničce neobjevovala sprostá slova, nepoužijeme Kanyeho Westa. Ale dokud jsme slušní, můžeme si vybírat odkudkoliv.

Některé marvelovské filmy a seriály mají výraznou hudební složku, jiné naopak tolik ne – čím to je? Dle čeho se rozhoduje, zda do daného díla písničky vůbec vložíte, jak moc a zda vůbec budou souviset s příběhem a kdy hraje hudba jen podružnou roli?

Obvykle pro každou postavu míváme unikátní melodii.

Záleží na režisérovi a žánru, k němuž se chce dopracovat – drama, komedie, thriller?

Jak často se stane, že hudba změní význam či tempo scény natolik, že se musí upravit střih?

Skvělá otázka. Marvelovky se ve svém jádru extrémně zaměřují na příběh. To znamená, že střih má prioritu. Musíme zároveň hlídat konzistenci daných sérií, což je vidět třeba u Iron Mana. Takže když se podaří dostat do hry song dostatečně brzo a všem se líbí, můžeme si ho dovolit apod., může to pomoci tomu, že se při střihání bere ohled i na tu píseň. Ve většině případů to ale nemůže fungovat tak, že by se film upravoval zpětně jen proto, že chceš daný song protlačit. Výjimku tvoří James

hodně dlouho, ale obecně je pro mě velice snadné napojit se na to, když jsem například poprvé slyšel Led Zeppelin. Nebo AC/DC, Rage Against The Machine a další. Jsi v pubertě, tohle slyšíš a říkáš si: „Chci někomu nakopat zadek!“ To je ta emoce, kterou jako kluk cítíš, a s tím pracuju. Snažím se nad tím moc nepřemýšlet a zbytečně to nekomplikovat.

Jak často musíte dělat kompromisy mezi budgetem a ideální volbou? Je pro vás budget vůbec téma, nebo si u Marvelu prostě můžete sáhnout na libovolnou píseň?

Rozhodně je to téma. Částí mé práce je ho hlídat. Ale zároveň musíš brát v potaz

Jak moc vás ovlivňuje osobní vkus – a kdy ho musíte vědomě potlačit?

Velmi často se stává, že nemůžete potlačit svého oblíbence. Je to spolupráce a naštěstí má Marvel zkušenost s najímáním režisérů s dobrým vkusem. Řeknu vám tajemství – neplatí to jen o Marvelu, ale obecně ve filmové branži: Většina režisérů úplně přestala poslouchat hudbu, jakmile vypadli z vysoké. Konec základky, střední škola, univerzita. To jsou ta léta, kdy je muzika podstatná, kdy zažíváš první lásky, poprvé chodíš na koncerty, nacházíš v písniích nové významy. Ale pak život převeze kontrolu. Oženíš se, máš děti a najednou ti je 45 let a dostaneš příležitost režírovat film. A co uděláte? Budete tam chtít potlačit své hudební srdcovky z mládí. Naprosto běžná situace. Moje práce ale je podívat se pod tu vrstvu a zjistit, co za tím je – jsou to texty, přístup, žánr, umělec? Dobří filmaři ti řeknou: „Ale já přece vím, co mám rád, chci tohle.“ A já musím zjistit, zda to dává smysl.

Dle vašich zkušeností tedy nemá moc naději třeba někdo tak mladý jako Billie Eilish?

Ale ano, zrovna ji konkrétně jsme použili v seriálu Agatha, ale ten nebyl moc úspěšný, a tak o tom mnoho lidí neví. Nedivím se ale té otázce, protože celé to začal Iron Man a AC/DC, a tak na Marvelu lidi koukají optikou nostalgické hudby. Nemají sice pravdu, ale to je v pořádku. Starší songy jsou výborné z vyprávěčského hlediska – když použiješ Jimiho Hendrixe nebo Pink Floyd, není to jen song, ale prohlášení s třeba 40letou historií. A ta nostalgie je nesmírně silná zbraň.

Má tedy nostalgie větší hodnotu než racionální přemýšlení?

Naprosto. Navazuje to na stejnou linii, jakou máme s orchestrálními soundtracky. Jsou tradiční, mají jasnou ústřední linku a odkazují na danou postavu, takže když se objeví na plátně, chceš ji podpořit ikonickou melodií. I tím v tobě aktivují toho patnáctiletého kluka, co je poprvé v Disneylandu, na Comic-Conu, čte komiksy.

Zpět k tvorbě. Jak moc dnes do procesu vstupují data a testovací projekce?

K soundtrackům nepoužíváme žádná data. K videohrám se to dělá, ale my používáme testovací projekce, které jsou

extrémně tajné kvůli leakům. Lidí se pak ptáme, co se jim na filmu líbilo, jak vnímali hudbu a podobně. Teď třeba pracuji na chystaném Spider-Manovi a můžu ti prozradit, že tam máme song, který je hodně drahý. Nemá ale žádné prestižní místo ve filmu. Snažil jsem se to přes kolegy prosadit, protože mi to přijde cool, ten umělec je hodně populární a navíc to mimoděk vysvětluje, kde je Petr Parker ve svém momentálním životě. A když jsme to pustili testovacímu publiku, tak ti teenageři tam v tu chvíli začali doslova řvát nadšením. Feige a spol. na mě koukali: „Jo, měl jsi pravdu.“

Strážci galaxie jsou váš největší hit. Hudba totiž definuje identitu filmu víc

Většina režisérů úplně přestala poslouchat hudbu, jakmile vypadli z vysoké.

než vizuál nebo postavy. Kde byl moment, kdy jste si uvědomil, že to nebude jen soundtrack, ale naprosto zásadní část filmu? Čtení scénáře, první hrubý střih?

Byl jsem tehdy na Manhattan Beach. Potkal jsem se s Jamesem Gunnem a zdaleka nebylo jisté, že film vznikne. Marvel měl za sebou velké úspěchy s Kapitánem Amerikou, Thorem a nic nebylo jednodušší, než dál točit jednoho Iron Mana za druhým. Strážce galaxie tehdy nikdo neznal, i já jsem měl jen velmi obecnou představu o tom, že s nimi existují nějaké komiksy. James je nesmírně chytrý a říká mi: „Podívej, miluju, cos dosud udělal, máš skvělý vkus, ale nebudeme v tom pokračovat.“ Já že o.k., jsem na to zvyklý, že si každý chce přinést svůj vlastní otisk. On na to: „Myslím, žes mě neslyšel. Nechci AC/DC, rock’n’roll a tak.“ A popsal mi, jak by měla vypadat úvodní sekvence s Peterem Quillem v prvním díle, když přistane na neznámé planetě a začne „zpívat“ do krysy jako mikrofonu. Řekl mi jméno songu, který by chtěl použít, začal mluvit o walkmanech a jak se bude odvíjet příběh dál. Kouká na mě, čeká na reakci. „Děláš si ze mě prdel?“

odpovídám. „Ani v nejmenším.“ „Jdu do toho!“ křičím radostí. Ani já totiž nechci dělat to stejné pořád dokola. Hodně to říká o Marvelu v té době – byl to přece gigantický risk po všech těch hitech. James to měl promyšlené, a i proto si myslím, že teď u DC bude úspěšný – je totiž velmi konzistentní tvůrce.

Asi největším hitem je Hooked On A Feeling od Blue Suede. Proč jste vybrali původní verzi, a ne tu známější od Davida Hasselhoffa? Byla ve hře varianta, že by měl cameo ve filmu?

Foto: Petr Klapper

Víš o tom, že máme i verzi s Hasselhoffem, že?

Co prosím?

V kině jsi to vidět nemohl, ale najdi si to na YouTube. To ti odpálí dekel. ●

Když použiješ Jimiho Hendrixe nebo Pink Floyd, není to jen song, ale prohlášení s třeba 40letou historií. Ta nostalgie je nesmírně silná zbraň.